

היום בו השפילה

מאחורי
אורי
אבנרי

הכנסת את עצמה

שבוע לפני כן, ביום החמישי, פנו חברי שמונה הסייגים ונתנו את הצעת החוק למליאה. בארץ אין חוקה. הכנסת היא ריבונית. אך גם ריבונות זו כפופה לכללים של הגיון וצדק. ההכנות נעשו בצניעה. על פי בקשתנו, פנו הפרופסור רים אל ועדת החוקה-החוקי-מישפט כדי להביא בפניה את מימצאיהם המדעיים, הורקים אור חדש לגמרי על תוצאות הצעת-החוק. אותה שעה הגיש גידעון האונגר, שהוא חזר בו ישעיהו, כרגיל, ומסר תשובה שקולות. ביום ב' בצהריים נפגשו עימו נציגי הסיעות שוב. הפעם היתה הישיבה נרגשת והוחלטו דברים חריפים. היה ברור כי ישעיהו נשאר מכשיר בידי סיעת-המערכת, ושיאנו חולם, "לשמור על כבוד הכנסת", כפי שמתייב אותו התקנון.

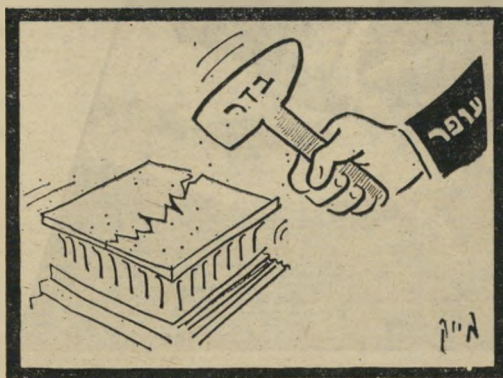
חזית שלישית, תוכנה למליאה עצמה. בשבוע לפני כן החלטנו שהסיעות הקטנות יגישו הצעות אי-אמון. כדי לעכב את הדיון. סיעתנו אינה זכאית להגיש הצעה כזאת, בגלל היותה, כרגע, סיעת-יחיד. המרכז החופשי הגיש הצעה, שאר הסיעות הקטנות נמנעו ברגע האחרון, מתוך חולשה והיסוסים.

נתברר שוב — כפי שהיה ברור מתחילת המאבק — שהמעשה רק שתוים מן הסיעות הקטנות מוכנות להילחם לאירעת: סיעתנו, וסיעת המרכז החופשי.

מנחם בגין מצווה

ב 12.30 התכנסה הוועדה. היתה זאת ההודמנות האחרונה לסיעות הגדולות לסגת בכבוד — אילו רצו בכך. אך נח"ל קיבל הוראה טרפזית ממנחם בגין לזכות עד הסוף, והמערכת קיבלה הוראה דומה מגולדה מאיר. הוועדה החליטה בהרמת ידיים שלא לשמוע את הפרוי פטורים, לא לדון בהשגותיהם המדעיות, להפעיל את המכש. הקרב התחיל. כשעה שהוועדה ישבה על המדיבה, התרח"י שה אחת ההתנגשויות הרבות שד אותו יום. נמסר לי בסוד כי יו"ר הכנסת החליט שלא להרשות לצלמים ולאנשי הטלוויזיה לסקר את הדיון במליאת-הכנסת. הוועדה החליטה בהרמת ידיים שלא לשמוע את הפרוי פטורים, לא לדון בהשגותיהם המדעיות, להפעיל את המכש. הקרב התחיל. כשעה שהוועדה ישבה על המדיבה, התרח"י שה אחת ההתנגשויות הרבות שד אותו יום. נמסר לי בסוד כי יו"ר הכנסת החליט שלא להרשות לצלמים ולאנשי הטלוויזיה לסקר את הדיון במליאת-הכנסת.

שימנע מיו"ר הוועדה להביא את החוק למליאה. בג"ץ נגד הכנסת הוא כימעט בלתי-אפשרי. בארץ אין חוקה. הכנסת היא ריבונית. אך גם ריבונות זו כפופה לכללים של הגיון וצדק. ההכנות נעשו בצניעה. על פי בקשתנו, פנו הפרופסור רים אל ועדת החוקה-החוקי-מישפט כדי להביא בפניה את מימצאיהם המדעיים, הורקים אור חדש לגמרי על תוצאות הצעת-החוק. אותה שעה הגיש גידעון האונגר, שהוא חזר בו ישעיהו, כרגיל, ומסר תשובה שקולות. ביום ב' בצהריים נפגשו עימו נציגי הסיעות שוב. הפעם היתה הישיבה נרגשת והוחלטו דברים חריפים. היה ברור כי ישעיהו נשאר מכשיר בידי סיעת-המערכת, ושיאנו חולם, "לשמור על כבוד הכנסת", כפי שמתייב אותו התקנון.

מייק ב, ידיעות אחרונות

חבר הוועדה, בקשה לוועדה לחדש את הדיון בהצעת החוק. במקום להביאה למליאה. על סמך מימצאי הפרוי פטורים עיבדתי הסתייגות חדשה להצעת-החוק והגשתי לוועדה, בבקשה לנמק אותה בפניה. העברתי העתק של גולדשמידט וזו לסיעות האחרות, שגם הן חתמו עליה. גולדשמידט קבע ליום ב' בשעה 12.30, ישיבה של הוועדה, כדי שתחליט אם לחדש את הדיון או לא. זאת היתה שעת-האפס. בתיקו של זיכרוני כבר היתה מוכנה העתירה דנוי-על-תנאי, במיק"ר רה שהוועדה תחליט כשירידה.

היו"ר הוא מכשיר

זית שנייה התמקדה בחדרו של יו"ר הכנסת — חדר שעוד עתיד היה לראות התנגשויות חמורות.

זה היה היום בו נתן יו"ר הכנסת פקודה לסדרנים להשתמש בכוח נגד ה"כים, כדי למנוע מהם להיכנס לישיבות מוסדות הכנסת. זה היה היום בו הוכח סופית שאין עוד יו"ר שביראש הכנסת, אלא רק יושב-ראש מטעם רוב הכנסת.

זה היה היום בו ביוזם הרוב את ביהמ"ש. זה היה היום בו נקבע שתקנון הכנסת קיים רק כמכשיר נגד הסיעות הקטנות — אך הופך למיסתניין חסר-ערך כאשר הרוב רוצה. זה היה היום שתואר עידי קאריקטוריסט בצורה בו מחזיק עופר (המערכת) בפטיש ששמו כדר (גח"ז), ומבקיט סדק במישכן הכנסת.

כבר סופר הרבה על יום זה מפי אנשים שהסתכלו בדברים מן הצד. אולי כדאי לספר איך נראו הדברים מבפנים — תוך כדי עשיית המעשים עצמם.

הנשק הסודי

ניסיון האחרון למנוע את התועבה בדרכי משא" ומתן נכשל שבוע לפני כן, כאשר השמיעה גולדה מאיר, בשלוש פגנות בוקר, את ה"ביאט" הסופי שלה (העולט הזה 1857). היא שללה כל פשרה עם הסיעות הקטנות — בהזכירה את שמי במפורש. האות ניתן. למחרת היום נודד כמחוץ של אמנון זיכרונות. היו המהלך המזוהר, שנועד למנוע ברגע האחרון את קבלת חוק כדרי-עופר. היה זה איש, שיש לו פועלה מישפטית וחשוב פרלמנטרי.

בשרשרת של בדרי-עופר היתה חולייה הלשה אחת, שאיש מלבדנו לא שם לב אליה. החוק הובא לקריאה סופית על-ידי ועדת החוקה-החוקי-מישפט. עיון מדוקדק בתקנון, בסעיף שנשכח מזמן, העלה שרק יו"ר הוועדה מוסמך להביא את החוק למליאה — או להטיל תפקיד זה על מישהו אחר. זוהי סמכות אישית, ולא קולקטיבית. היו"ר הוא יוסף גולדשמידט, איש המפד"ל. זהו ה"כ סימפאטי, שאינו עסקן מיפלגתי מיקצועי. מישפטן, יוצא גרמניה, הגון וצנוע. הוא יודע כמתנגד חריף לחוק בדרי-עופר, אך היה ברור כי לא ישתתף בשום התחכמות, ולא יעשה דבר שאינו נכון על פי התקנון.

השאלה היתה: איך ליצור מצב שבו יצי טרד גולדשמידט לשרב, על פי עקרונותיו, להביא את החוק למליאה? בשקט, בלי פירסום, הכינונו את הכלי: עתירה לבג"ץ,